

Бутенко Ілля Романович**Butenko Iliia,**

аспірант кафедри політології,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

м. Київ, Україна

ORCID ID 0009-0007-7299-0196

КЛЮЧОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ СИСТЕМИ УХВАЛЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕМОВИН ПРО ВСТУП УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

У червні 2024 р. Київ та Брюссель розпочали перемовини про приєднання України до Європейського Союзу. У випадку конструктивного проведення перемовин, планується ухвалення рішення, за яким Україна приєднається до ЄС, що, у свою чергу, буде демонструвати важливий успіх української концепції європейської інтеграції. У той же час, початок перемовин про приєднання України до Європейського Союзу підіймає на порядок денний необхідність адаптації системи ухвалення політичних рішень в Україні до викликів, з якими офіційний Київ зіткнеться в ході перемовин.

Серед ключових викликів необхідно визначити такі фактори.

- Безпрецедентна ситуація в міжнародних відносинах ЄС та країни, з якою Брюссель веде перемовини про вступ.

- Необхідність поєднувати кризові механізми державного управління в умовах воєнного стану з демократичними стандартами врядування, що прийняті в Європейському Союзі.

- Неможливість забезпечення повноцінного функціонування українських та європейських інститутів і нормативно-правових актів на тих територіях, що є окупованими російськими військами.

Безпрецедентність ситуації у міжнародних відносинах України та Європейського Союзу полягає в тому, що перемовини про приєднання України до ЄС відбуваються на фоні «гарячої фази» російсько-української війни, тобто в період, коли бойові дії між Росією та Україною продовжуються. Це відрізняє кейс українсько-європейських перемовин від ситуації з європейською інтеграцією Молдови, Грузії та Сербії – інших країн, що провадять з Брюсселем перемовини про вступ до ЄС, не контролюючи де-факто при цьому всієї території держави, оскільки у Молдові, Грузії та Сербії перемовини про вступ до ЄС розпочалися після того, як були припинені, власне, бойові дії. Така відмінність може негативно вплинути на готовність країн-членів ЄС інтегрувати до складу об'єднання Україну, оскільки це може розцінюватися як залучення ЄС у російсько-українську війну. Задля уникнення ерозії зовнішньополітичної концепції, Україна має адаптувати власну систему ухвалення політичних рішень, визначивши пріоритетом на 2025 р. саме перемовини з ЄС. Таке рішення дозволить зосередити організаційний ресурс політичного керівництва держави на дипломатичній роботі, яка матиме за мету переконати уряди та суспільства європейських країн у доцільності розширення Європейського Союзу шляхом вступу до об'єднання України [1].

Ще один виклик, що прямо витікає з безпекової ситуації – необхідність поєднання кризових механізмів державного управління в умовах воєнного стану з демократичними стандартами врядування Європейського Союзу. В умовах війни, Україна провела адаптацію окремих аспектів державного управління під вимоги, створені продовженням бойових дій з метою посилення власних спроможностей щодо протидії агресору, при цьому на перший план вийшла необхідність протидії вторгненню, а не інтегруватися до ЄС. Під час перемовин про вступ України до ЄС ці питання можуть виступити як фактор несумісності інтеграції української та європейської систем відносин між державою та суспільством,

оскільки прецедент приєднання до Європейського Союзу держави, що в момент вступу обмежує основоположні принципи демократичного врядування, означатиме девальвацію механізму делегування повноважень на наднаціональний рівень, тому що в такому разі для інших країн-членів ЄС буде створено приклад відмови від загальноєвропейських стандартів врядування на користь посилення національних органів влади. Для подолання цього виклику, рішенням для України може бути зміна політики в основоположних принципах державного врядування таким чином, щоб системи державного та міжнародного регулювання України та ЄС синхронізувалися в момент приєднання України до Європейського Союзу, при цьому також необхідно створити механізм міжнародної підтримки відновлення демократичних практик врядування в Україні в період після завершення бойових дій [2].

Третім фактором сповільнення інтеграції між Україною та Європейським Союзом є неможливість встановлення повноцінного функціонування українських та європейських інститутів влади на окупованих територіях. Цей фактор полягає у тому, що пряме (за допомогою нормативних актів та інститутів ЄС) та опосередковане (за угодами між Україною та Європейським Союзом) провадження на території України європейських політик буде наштовхуватися на факт окупації частини території України державою-агресором, яка фактично впроваджує на ній власні стандарти управління, що є несумісними з тими нормативно-правовими актами, які укладають одне з одним Україна та Європейський Союз. При цьому, в разі збереження статус-кво, існуватиме прецедент розповсюдження агресії на інші регіони України, що у свою чергу буде означати загрозу зриву співпраці між Україною та ЄС у рамках запровадження програм співпраці через ризики безпекового характеру. Цей виклик має виключно військовий вимір, і його рішення полягає у звільненні захоплених країною-агресором українських регіонів з метою подальшого відновлення на них повноцінного функціонування українських органів державної влади. Важливим аргументом України може стати актуалізація своєї ролі як військової сили, та акцентування на необхідності посилення безпекової компоненти Європейського Союзу. Така ініціатива може бути позитивно сприйнята в Європейському Союзі на фоні зростання скептицизму в євроатлантичній співпраці між європейськими країнами та Вашингтоном через перемогу Д. Трампа на президентських виборах у США. Така концепція була запропонована Президентом України міжнародним партнерам Києва та розкрита під час виступу Президента у Верховній Раді України 16 жовтня 2024 р. [3].

Незважаючи на те, що всі розглянуті виклики для української системи ухвалення політичних рішень носять безпековий характер, вони впливають на процес перемовин щодо вступу України до Європейського Союзу. Як було зазначено, їхнє комплексне реагування прямо залежить від інституційної спроможності України успішно протидіяти агресивній російській політиці, при цьому розглядаючи більш широко відносини в трикутнику Україна – ЄС – Росія. Необхідно зазначити, що існує тенденція посилення негативного російського впливу пропорційно до нарощення зв'язків між Україною та Європейським Союзом. Ще до початку збройної агресії Росія провадила політику економічного тиску на Україну, при цьому початок тиску відбувався під час президентства В. Януковича, який, незважаючи на політику нарощення українсько-російської співпраці, продовжував курс на створення умов щодо інтеграції України до ЄС.

Поясненням такої політики РФ в аспекті недопущення інтеграції України та Європейського Союзу є несумісність членства України в ЄС з успіхом російської моделі авторитарного експансіонізму, оскільки у разі позитивного результату української політики європейської інтеграції, існуватиме приклад успішної адаптації до стандартів ЄС країни, контроль над якою є основоположним у російській системі бачення геополітичних реалій. Це означає, що питання перемоги України у російсько-українській війні невід'ємно пов'язане з набуттями членства в Європейському Союзі, що демонструватиме не тільки отримання для офіційного Києва переваг від інтеграції в спільноту розвинутих демократичних держав, проте й буде свідчити про неуспіх російського експансіонізму.

Список використаних джерел:

1. Безгіна Т., Третьак Ю. Переосмислення регіональної політики. Нові виклики для Мінрегіону. ZN.UA. URL: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/pereosmislennja-rehionalnoji-politiki-novi-vikliki-dlja-minrehionu.html>
2. Суспільне – це реформа. На тематичній конференції в Києві обговорили виклики для свободи слова під час війни та роль Суспільного мовлення в євроінтеграції України. Прес-служба Апарату Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/253090.html
3. Презентація Плану Перемоги України у Верховній Раді України. Сайт Президента України URL: <https://www.president.gov.ua/news/haj-nasha-spilna-robot-a-za-planom-peremogi-yaknajshvidshe-ob-93849>